

Zvonimir Prtenjača
Filozofski fakultet Osijek

„RIJEČI SU POPUT RENDGENSKIH ZRAKA“: OBRAZOVANJE KAO MEHANIZAM KONTROLE U *VRLOM NOVOM SVIJETU* ALDOUSA HUXLEYJA

Sažetak

*Pojam obrazovanja implicitno je ili eksplicitno prisutan kao središnja tema moderne distopijske fikcije koja potječe iz ranog dvadesetog stoljeća, stoga ne čudi da upravo ono igra ključnu ulogu u košmarnom društvu Aldousa Huxleya koje je opisano u njegovom najpoznatijem romanu iz 1932. godine, *Vrlom novom svijetu*. Uzimajući u obzir slavnu izjavu Johna Deweya kojom isti tvrdi da „koncept obrazovanja kao društveni proces i funkcija nema određeno značenje dok ne definiramo kakvo društvo imamo na umu“ (1997: 101), ovaj članak ima za cilj iščitati Huxleyjev roman kao fikcionalizirano upozorenje protiv toga kako se obrazovanje može koristiti kao mehanizam kontrole mase i oruđe društvene eksploatacije. Navedeni cilj nastojat će se ostvariti primjenom dvaju teorijskih okvira u suglasju s nadzornom pedagogijom: bankovnim konceptom obrazovanja Paula Freirea i strukturom poslušnih tijela i bio-moći Michela Foucaulta.*

Ključne riječi: *Vrli novi svijet, obrazovanje, foucaultovska poslušna tijela i bio-moć, Freireov bankovni koncept, ideologija, moć.*